

Predrag Matvejević (Mostar, 1932. – Zagreb, 2017.), bosanskohercegovački i hrvatski pisac, publicist. Hrvatski i talijanski državljanin, član Akademije nauka i umjetnosti BiH od 2002. godine. Matvejević spada među naprevođenije hrvatske književnike u svijetu, a možda najpoznatije njegovo djelo "Mediterranski brevijar" prevedeno je na 23 jezika.

Matvejević se je rodio u Mostaru 1932., od oca Vsevoloda Nikolajeviča Matvejeviča, ruskoga podrijetla, rođenoga u ukrajinskoj Odesi, koji je u Mostaru bio sucem nakon povratka iz ratnoga zarobljeništva u Njemačkoj 1945. godine. Prema Predragovim izjavama na HRT-u 2012., otac je imao boljševistička uvjerenja i velike simpatije prema ruskoj kulturi unatoč tome što su njegov otac i brat umrli od gladi u Gulagu. Predragova majka Angelina (r. Pavić) bila je Hrvaticom iz BiH, a njezina strana obitelji imala je bitan utjecaj na njegov rani odgoj u katoličkoj sredini.[1] Nakon školovanja u rodnom Mostaru, gdje je bio i partizanski kurir, započinje studij francuskoga jezika i književnosti u Sarajevu koji završava u Zagrebu. Godine 1967. doktorira na sveučilištu Sorbonni u Parizu disertacijom o angažiranu i prigodnom pjesništvu. Do 1991. godine predavao je francusku književnost na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Za vrijeme velikosrpske invazije na Hrvatsku, kao umirovljenik, napušta Zagreb te od 1991. do 1994. predaje slavenske književnosti na Trećemu pariškom sveučilištu (Nouvelle Sorbonne), a od 1994. do 2007. srpski i hrvatski jezik i srpsku i hrvatsku književnost na Rimskom sveučilištu La Sapienza.

Matvejević je primio počasni doktorat u Francuskoj (Perpignan) i dva u Italiji (Genova, Trst), a dodijeljen mu je 2002. godine i počasni doktorat na Sveučilištu „Džemal Bijedić“ u njegovu rodnom Mostaru. Matvejević je jedan od najprevođenijih hrvatskih autora u svijetu. Njegov "Mediterranski brevijar" preveden je na 23 jezika (samo u Italiji prodan je u više od 300.000

primjeraka), a „Druga Venecija“ na desetak. Matvejevićevo publicističko knjigu "Jugoslavenstvo danas" uredili su Jovan Radulović i Rajko P. Nogo a objavio beogradski BIGZ 1984. kao džepno izdanje u 30.000 primjeraka. Počasni je doživotni potpredsjednik Međunarodnoga PEN kluba u Londonu.

Predsjednik je Znanstvenoga vijeća Mediteranskoga laboratorija u Napulju. Bio je savjetnik za politiku spram Sredozemlja Europskog povjerenstva i član Vijeća Šuvarove političke stranke SRP u Zagrebu. Matvejević je 1989. godine, zajedno s Pupovcem i Puhovskim, uz podršku generala Koče Popovića, bio među osnivačima Udruženja za jugoslavensku demokratsku inicijativu (UJDI), prve neovisne političke asocijacije u tadašnjoj Jugoslaviji, koja je imala službeni slogan "Jugoslavija, ili rat!" i u Zagrebu prethodila osnutku nacionalnih stranaka (HSLŠ, HDZ. Član je Savjeta lijevog časopisa Novi Plamen. Na parlamentarnim izborima u Hrvatskoj 1992. godine bio je službeni kandidat za zastupnika u Hrvatskom saboru na stranačkoj listi projugoslavenske Socijalno-demokratske unije. Godine 1999. bio je, kao državljanin TR, kandidat talijanskih komunista na izborima za parlament EU. Nositelj je odlikovanja koje su mu dodijeli predsjednici Republike u Francuskoj (Legija časti), Hrvatskoj (Red Danice hrvatske), Slovenije i Italije.

Mediterranski brevijar

"Mediterranski brevijar" je doživio dvadeset i jedan prijevod na razne evropske jezike, a također i na arapski, hebrejski, turski, japanski i esperanto. Knjiga je dočeka s pohvalama međunarodne kritike i dobila veći broj nagrada u svijetu, među kojima se izdvajaju: Nagrada za najbolju stranu knjige u Parizu, Evropska nagrada u Ženevi te brojna priznanja u Italiji, gdje autor predaje na rimskom sveučilištu La Sapienza "Svaka rečenica 'Mediteranskoga brevijara' neodoljivo raspiruje žeravice naših znatiželja, analogije doživljaja, znanja i saznanja. Snaga teksta je u tome što nas prenosi u izvantekstualni realitet, mitski, povijesno-stvarni, nadstvarni... Slika se dovezuje na sliku, misao na misao, činjenica na činjenicu. Matvejević otvara prozore suncu." Jure Kaštelan (u recenziji za prvo izdanje knjige) "Ova je knjiga dragulj, kuriozitet i zagonetka. Na trenutke je razigrana, često svojevlava, stalno zadivljujuća... U njoj se spajaju filozofija i imaginacija s enciklopedijskim znanjem."

Jan Hicks (Sidney Morning Herald, 15. 10. 1999.) "Mediteranski brevijar nije ni zbirka priča ni almanah činjenica. On je kudikamo više destilirani od takvih djela. Matvejević je mirno slijedio brod Marlowea, iskrcavao se u La Speziji ili Buenos Airesu da popije prosciutto s Calvinom ili Borgesom... Tko može posumnjati da će ovaj brevijar pripasti posthumnoj Borgesovoj biblioteci?" Jonathan Levi (Los Angeles Times, 02. 09. 1999.) "Mnogo se govori da je taj tekst pisan lirski, esejistički, intimno, ja to neću poreći ali ću dodati: da, ali s jedne racionalne i meditativne distance i upravo to je ona komponenta koja čini njegovu glavnu vrijednost... U Matvejevićevoj knjizi vidim otvoreni aforizam... Sve tu izvire iz neke tamne melankolije koja živi u pogledu na more kao tuga koja nas hvata pred svemirom, nebom, plavetnilom." Stanko Lasić (Članci, razgovori, pisma, 2004/p>

Mediteranski brevija /odlomak/

Pristupajući Mediteranu određujemo najprije polazište: obalu ili prizor, luku ili događaj, plovidbu ili priču. Kasnije postaje manje važno odakle smo krenuli, a više dokle smo stigli: što smo i kako smo vidjeli. Ponekad sva mora izgledaju kao jedno, osobito kad se dugo plovi, ponekad je svako od njih drugo. Polazim s Jadrana, s njegove istočne strane. Sjeverna obala, od Malage do Bospora, bliža je i dostupnija onome tko odavde kreće. Na južnoj strani, od Haife do Ceute, manje je zaljeva i luka. Obilazeći otoke, najprije jadranske, zatim jonske i egejske, Ciklade i Sporade, tražio sam među njima sličnosti i razlike. Uspoređivao sam Siciliju i Korziku, Majorku i Minorku. Uza sve obale nisam pristajao. Na ušćima rijeka najviše sam se zadržavao. Teško je upoznati cijeli Mediteran. Ne znamo sigurno ni dokle se prostire: koliki dio kopna uz more zauzima, gdje prestaje i na kopnu i na moru. Grci su ga vidjeli između Fazisa na Kavkazu i Herkulovih stupova idući od istoka prema zapadu: podrazumijevali su njegovu prirodnu granicu spram sjevera, zanemarivali ponekad onu s jugom. Stari su mudraci učili da Mediteran seže dokle raste maslina. Nije uvijek ni svuda tako: ima mjesta na samoj obali koja nisu primorska ili su to manje od drugih, udaljenijih. Kopno se negdje ne usklađuje s morem, ne prilagođuju se jedno drugom. Drugdje pak mediteranske osobine zahvaćaju veće dijelove kontinenta, prodiru u njih sa više utjecaja. Mediteran nije samo zemljopis.

[Wikipedia](#)

VEZANI SADRŽAJI

{loadposition related}